

FORMERNES GENKOMST

af Kristine Jensen, landskabsarkitekt, lektor

'Jeg har sagt de samme ting i alle disse år' - nogenlunde sådan siger Sven-Ingvar Andersson til Anne Winston Spirn engang i 1994, som svar på opfordringen til at karakterisere 30 års virke. Sven-Ingvar er på det tidspunkt et kendt navn og på højden i både den pædagogiske og praktiske profession. 10 år tidligere har han iblandt den absolutte verdenselite af arkitekter vundet en af 1. præmierne i en international konkurrence om Park de la Vilette i Paris. Med et forbilledligt projekt har han undgået at reducere danish design til udelukkende at være et tilbagegende begreb.

Igennem en reorganisering af byparken til bylandskab og en ny anvendelse af de kendte former - ovalen, træærkerne og fladen har han forsynet sig selv - og dermed den danske landskabsarkitektur med en fremtid. Som den hollandske landskabsarkitekt Adrian Geuze udtrykker det: 'The overall approach of Sven-Ingvars work holds a lot of promise for the future.' Sven-Ingvars nyhedsdetektor er veludviklet, han har altid hilst nye strømme velkomne og været interesseret i udenlandske udvekslinger af en hver art. Han har fingeren på pulsen, både sin egen og tidens. Men tydeligvis skal det altså holdes op imod en konservativ ånd. En linje der forholder sig til gentagelsen i de samme ting, dagligdagen, historien og forhistorien.

Nogle vil mene, at udsagnet handler om en selvvalgt konservatisme af puritansk tilsnit, udsagnet er for summarisk, ja for dansk i den underdrevne tone. Men forsøger man at overskue hele det 'landskab' Sven-Ingvar Andersson har mærket igennem sin tilstedeværelse. Både som praktisk æstetiker og intellektuel pædagog, via værker, mennesker og omgivelser giver det udtryk for noget andet: Det drejer sig om at se ting i sammenhæng. I den store målestok. Om kunstneriske resultater der etablerer kontakt mellem de dybere lag af den menneskelige identitet, vor fælles fremtid og det tilsyneladende overfladi-

ske og dagligdags. Om æstetiske kvaliteter, der tegnes og kombineres med sociale kvaliteter. Samtidig med overtagelsen af den akademiske lærestol starter Sven-Ingvar også selvstændig praksis i København. Det er ifølge ham selv en tid for den individuelle udvikling, hvor arbejdet både på den praktiske og teoretiske front handler om selvstændigt og personligt at blive mere end et ekko af forgængeren C.Th. Sørensen. Alligevel genkendes C.Th.s berømte ovaler i flere af Sven-Ingvars arbejder, ganske vist anvendt anderledes - selvstændigt og opbygge- ligt inspireret. Dette motivlån markerer imidlertid også et 'link' mellem forgænger og efterfølger. På en gang forbundet og frigjort igennem et genbrug af de samme former.

Ovalen anvender Sven-Ingvar som motiv i det lille koncentrerede projekt han udarbejder til Expo-udstillingen i Montreal i 1967. Projektet er en rum-skulptur, der består af elliptiske bueslag udført som 2 meter høje in-situ støbte betonvægge med græs på toppen. Ånden i projektet er tidstypisk tresserelegance: Stilfuldt og kækt. Skarpt og klippet som en film scenografi. Midt i 1970'erne optræder ovalerne igen, denne gang i forbindelse med udarbejdelsen af Karlsplatz i Wien. Pladsen er overstrøet med mange store, mindre og bittesmå øer af oval herkomst, hvor langt de fleste er skæve, tvistede og urene i geometrisk forstand. Ovalerne tjener som ramme for beplantninger, græsarealer, stier, gemmesteder og vandbassiner. Karlsplatz er fuldstændig identisk med 70'ernes formelle uformalitet: Ubeslutsom, legende og absolut ahierarkisk. I det berømte projekt til Parc de la Vilette fra 1983 multipliceres ovalformen til landskab, hvor slanke ovaler spredes for alle vinde til en drønende kakofonisk strøm af øer, søer og lunde. I projektets sammensatte arkitektur, fyldt med fragmenter, overlejringer og spor genkendes 80'er stilen. I 1990'erne optræder ovalen så på en ny og næsten definitiv måde

- i immateriel forstand. Sankt Hans Torv i København fuldfører Sven-Ingvar i et samarbejde med Jørgen Haugen-Sørensen. Med fokus på Haugens store granitskulptur udføres pladsen som en terrænformation med forhøjninger og fordybninger, der samles af overfladens granit-tæppe. I pladsens ene hjørne står 'stoppenålen,' en stor lysmast med punktvis lyskilder, der spreder lysets figurer på pladsen, og nu kommer det: Som immaterielle ovale former.

Alle fire projekter beskriver tilsammen et enkelt arkitektonisk studiekatalog for etableringen af rum, ramme, landskab og lysets tilstand. Men det siger samtidig noget om arkitekturens potentielle muligheder: Fra objektets enhed som masse versus rum, frem til den radikale frisættelse af formen i udskæringen af lysets immaterielle figur - som tilstand.

I dag er arkitektskolernes uddannelse under permanent omdannelse. Forskellige strukturændringer skal lede til nye mål - en gennemgribende internationalisering og specialisering. Alt begrundet i to ord: 'IT' og 'erhvervslivet.' Det er klart, at ingen ligeud siger, at arkitektskolernes helhedsorientering skal indskrænkes, og at friheden for den enkelte til at opbygge et selvstændigt kunstnerisk fundament må ofres. Til fordel for en mere målrettet erhvervsorienteret og kursuspræget uddannelse.

En af grundpillerne i arkitektuddannelse er kritikken. En situation der foregår i offentlige rum, hvor alle principielt har lov til at give et besyv med. Formålet er klart, kritikken kan nok dadle og rose, men egentlig skal den indkredse forudsætninger, fremgangsmåde og intentioner i et

projekt. Se efter hvilken 'mening' der er nedlagt i et arkitektonisk materiale - intentionelt såvel som tilfældigt. Kunst skaber øjne og kritik skærper synssansen. Det er hårdt, både at give og modtage kritik. Det tager tid, og enhver der har deltaget vil vide, at positionerne imellem dem der modtager viden og dem der giver viden, indimellem skifter. Det forunderlige er, at denne kritikform, denne talen 'omkring' og ind til kernen af projekterne, binder mange arkitektfaglige positioner og situationer sammen. På tværs af forskellige erhvervskompetencer - og på trods af generationer og nationaliteter. Der går således en lige linje mellem det akademiske liv og erhvervslivet via denne evne til mundtligt at redegøre for intentionerne i et projekt.

Kritikformen hviler på to ting: At nogen viser noget frem - og at nogen andre taler om det. I dag er mange arkitekter og mange arkitektstuderende yderst tilbageholdende med at formulere sig om den kreative proces - en tavshed der kan undre i betragtning af projekternes ofte abstrakte kurs. Det står i skærende kontrast til min egen studietid, hvor folk kæftede op om helt almindelige projekter med farver på. Muligheden for at dele en bevidsthed om arkitekturhistoriens erfaringer bygger på, at man taler sammen, igennem og om projekterne.

Jeg har sagt de samme ting i alle disse år - men viden har mange former. Så det drejer sig om at se ting i sammenhæng. I den store målestok. Om kunstneriske resultater der etablerer kontakt mellem den menneskelige identitets sociale og dybere lag, vor fælles fremtid og det tilsyneladende overfladiske og dagligdags.

Citaterne stammer fra følgende bøger:

Tilgnet Sven-Ingvar Andersson. Arkitektens Forlag.

Between Landscape Architecture and Land Art. Edition Birkhäuser.

Katalog til udstillingen, *exhibition catalogue*

SVEN-INGVAR ANDERSSON

2002

Sven-Ingvar Andersson 2002
- havekunstens idé

Dansk Arkitekturcenter
Gl. Dok
Strandgade 27
DK-1401 Kbh. K

Udstillingskatalog udgivet i anledning af landskabsarkitekt, professor Sven-Ingvar Anderssons 75-års dag d. 22. august 2002.

Sven-Ingvar Andersson 2002 - garden art and beyond

Catalogue published on the occasion of the 75th anniversary of landscape architect, professor Sven-Ingvar Andersson.

Published by: Udstillingen Sven-Ingvar Andersson 2002
Editor: Steen Høyer
Graphics & layout: Nicolai Bo Andersen, arkitekt maa
Translation: Dan A. Marmorstein & Anne Whiston Spirn
(*Letter from my henyard*)
Reproduction: F. Hendriksens Eftf. A/S
Print: P.J. Schmidt A/S
Copyright: Udstillingen Sven-Ingvar Andersson 2002

Kataloget er udgivet med støtte fra:
Published with grants from the foundations:

Dronning Margrethe og Prins Henriks Fond - Augustinus Fonden - Margot og Thorvald Dreyers Fond - Havekultur-fonden - Foreningen Realdanmark og Ruth og Finn Riis-Hansens Familiefond

I kommission hos:
On commission at:

Arkitektens Forlag
Strandgade 27 A
DK-1401 København K

tlf. +45 32 83 69 00
E-mail: eksp@arkfo.dk
www.arkfo.dk

ISBN 87-98 90 60-0-3